SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1320

av Sten Bergheden (M)

Bättre villkor för att kunna byta jobb mitt i livet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till bättre villkor på arbetsmarknaden för att byta jobb mitt i livet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Tyvärr visar flera undersökningar på att många svenskar i åldern från 50 år och uppåt har svårt att hitta eller byta jobb i Sverige.

Detta trots erfarenhet och kompetens, vilket pekar på att det är åldern som sådan som är ett hinder. Givetvis är det olika i olika branscher samt kan vara lättare eller svårare beroende på konjunktur. Ändock är detta ett utbrett problem och flera studier visar dessutom att problemen börjar redan i 40-årsåldern. Såväl individerna i fråga som ekonomin i stort drabbas av detta samhällsproblem. För individerna innebär det avsaknad av utveckling, förlorad självkänsla och risk för tidig pensionering.

För företagen medför det dels att man missar kompetent arbetskraft, dels att trögrörligheten gör att individer blir fast på positioner där de gör mindre nytta, och därmed riskerar företagens utveckling och produktivitet att avstanna. För samhället handlar det om att ekonomin i stort utvecklas långsammare när arbetsmarknadens

potential inte utnyttjas till fullo samt att det leder till försvagad finansiering av välfärden. Och detta trots att det på sina håll finns stor efterfrågan på arbetskraft, exempelvis inom välfärden. Det är alltså viktigt att vi ser till att de som kan och vill jobba gör det och har möjlighet att göra det till högre åldrar än i dagsläget.

Att det numer finns möjlighet till ett omställningsstöd för personer mitt i livet är positivt. Men om åldern som sådan är problemet kommer nämnda stöd för många inte att vara en lösning på det här beskrivna problemet. Värt att komma ihåg i sammanhanget är att vi har ett statligt pensionssystem där ökad medellivslängd i befolkningen innebär att vi måste jobba allt längre upp i åren.

Den riktålder som införts år 2026 och satts till 67 år har som syfte att leda till att nuvarande pensionsnivåer bibehålls, men alltså inte att de höjs. Jobbar man inte till riktåldern blir pensionen än lägre. Således har vi en arbetsmarknad där många medelålders inte kommer till sin rätt samtidigt som kraven växer på ett arbetsliv som ska nå allt högre åldrar. Detta går helt enkelt inte ihop. Det är uppenbart att vi inte kan fortsätta med en arbetsmarknad där många medelålders upplever att de ratas, och en del i 60-årsåldern ger upp och går i pension i stället. Det är ett slöseri både på det mänskliga och samhälleliga planet.

Det finns som nämnts en lång rad studier som visar att det är svårt för medelålders personer att byta och hitta jobb i Sverige samt att detta ofta beror på åldern. Huruvida det finns strukturella åldersproblem på arbetsmarknaden som sådan behöver därför inte utredas och det har tidigare funnits en delegation för senior arbetskraft som tittat på flertalet aspekter i sammanhanget. Men det saknas tyvärr konkreta förslag som kan göra skillnad. Bättre villkor på arbetsmarknaden redan från medelåldern bör därför eftersträvas. Exempel på detta kan vara att staten ser över stelbenta regelverk inom anställningsvillkoren och att sänka arbetsgivaravgifterna för medelålders personer. Eller att arbetsgivare som anställer medelålders på annat sätt premieras antingen tillfälligt eller mer permanent. Sverige kan inte fortsätta som det är idag; det missgynnar både den ekonomiska utvecklingen och individerna i fråga.

Sten Bergheden (M)